

דברי העורכת: סקר דעת קהל בקרב הקוראים - הפתעות הן המנוף לצמיחה!

פיזיותרפיסטים וקוראים יקרים,

לפני למעלה מחצי שנה, פנתה מערכת כתב העת לציבור הפיזיותרפיסטים, דרך אתר העמותה לקידום הפיזיותרפיה והרשתות החברתיות, בבקשה להשיב על סקר שיאפשר למערכת כתב העת לעצב אותו בהתאם לתחומי העניין ולצרכים של הקוראים. התכוונתי בתחילה לסכם את ממצאי הסקר בגיליון הקודם, שיצא לאור באפריל. אבל, כידוע לכולנו, היינו אז בעיצומו של מה שמכונה "הגל הראשון" של מגפת הקורונה, והרגשתי צורך לזנוח את הסקר כדי להודות בגאווה לכל הפיזיותרפיסטים, בין שהם פיזיותרפיסטים מן השורה בשירות הציבורי או הפרטי, ובין שהם מוצבים בעמדות מפתח ציבוריות. כולם נרתמו להתמודדות מקצועית עם השלכות הנגיף, ועשו זאת למרות כל הקשיים והסיכונים, במקצועיות, במסירות וברגישות.

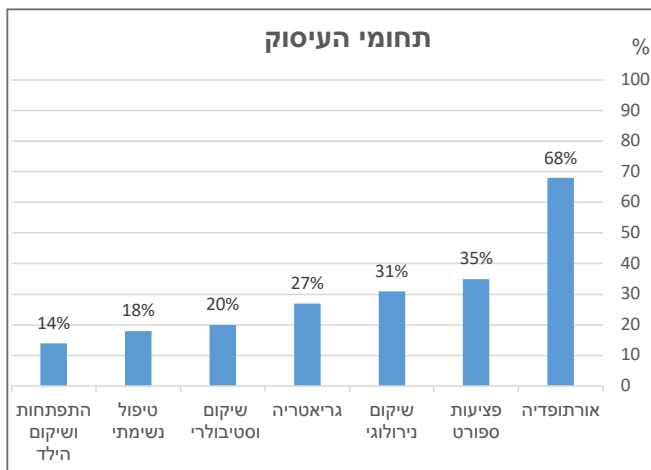
האמנתי לתומי שעד צאת הגיליון הנוכחי (אוגוסט, 2020) המגפה תופיע כבר רק בדפי ההיסטוריה. אומנם נאמר: "אשרי המאמין תמיד", אך הנה אנו בעיצומו של "הגל השני", והסוף אינו נראה בפתח. יחד עם זאת, אנו, הפיזיותרפיסטים, צריכים להיות מלאי גאווה על העשייה המקצועית שלנו, שהמאפיין החשוב שלה הוא ערבות הדדית. השבוע, ריגשה אותי במיוחד הידיעה על שיתוף פעולה נוסף בין איגוד הפיזיותרפיה, בראשות **מר אלי גבאי**, ובין העמותה לקידום הפיזיותרפיה, בראשות **הגב' נעמה קשת**. הם הקימו יחד קרן לתמיכה וסיוע לפיזיותרפיסטים הזקוקים לכך בעקבות הקורונה. זאת עדות נוספת לעשייה החשובה ולשיתוף הפעולה הפורה בין ארגונים אלה שדואגים לכלל הפיזיותרפיסטים הן בימים כתיקונם, וקל וחומר בימי המגפה. הלואי שהיינו זוכים לערבות הדדית ולאיחוד כוחות דומים גם בתחומים אחרים של חיינו הציבוריים!

אבל, כפי שאומרים: החיים ממשיכים. לכן, ברצוני בהמשך דברי לסכם את הממצאים העיקריים של הסקר.

נתונים דמוגרפיים של המשיבים לשאלון

לשאלון השיבו 243 פיזיותרפיסטים, שהתפלגו כמעט שווה בשווה בין בעלי ניסיון קליני של מעל 10 שנים לבעלי ניסיון פחות מזה (48% ו-52%, בהתאמה). בעוד העונים לסקר מייצגים קשת רחבה מאוד של תחומי עיסוק בפיזיותרפיה, כפי שגרף 1 מדגים, תחום האורתופדיה/ספורט הוא דומיננטי ביותר (רבים ציינו יותר מתחום עיסוק אחד, ולכן שיעור המשיבים הוא מעל 100%). המשיבים לשאלון גם מייצגים קשת רחבה של מקומות עבודה, כשהמקום השכיח ביותר הוא מכון (37% מועסקים במכוני קופות החולים, ו-27% במכוני פרטיים). כ-23% עובדים בביקורי בית, שיעור דומה (כ-13%) מקרב הפיזיותרפיסטים עובדים בבתי חולים אקוטיים ובמרכזי שיקום. יחד עם זאת, בקרב המשיבים יש ייצוג לטווח רחב מאוד של מקומות עבודה, כגון בתי אבות, חדרי כושר, קבוצות ספורט ועוד.

גרף 1: תחומי העיסוק של העונים לסקר

העניין בכתב העת

ככמה שאלות התבקשו המשיבים לענות על שאלות בנוגע לרמת העניין שלהם בסוגים שונים של מאמרים, והתשובות נעו בסולם של 0-4. בגרף 2 (א-ג) מוצג שיעור המשיבים שענו שהעניין שלהם במאמרים הוא גבוה וגבוה מאוד (ציונים 3-4). המאמרים חולקו לשלוש קטגוריות: 1. מאמרי מחקר (לסוגיהם), 2. מאמרים מקצועיים (שאינם מייצגים מחקר), ו-3. מדורי מידע המופיעים דרך קבע בכל גיליון של כתב העת.

ומחקר איכותני. בנושאים אלו אני חולקת על דעת הרוב, וארשה לעצמי להקדיש לנושא זה את דבר העורכת בגיליון הבא.

המאמרים בקטגוריה "כתבות מקצועיות שאינן מחקרים" זכו באופן כללי לרמת דירוג בינונית יותר, להוציא "הנחיות קליניות מן הספרות העולמית". במקום השני בקטגוריה זו דורגו מאמרים המציגים את העשייה של ארגוני הפיזיותרפיה בישראל. מאמרה של **גב' אילה פרג**, הפיזיותרפיסטית הראשית של משרד הבריאות, שכותרתו "הסדרה כמנוף לפיתוח וקידום מקצוע הפיזיותרפיה", הוא דוגמה להצגת העשייה של מחלקת הפיזיותרפיה במשרד הבריאות, ואני מאמינה שהציבור ימצא בו עניין רב. זו הזדמנות גם להודות לאילה פרג אשר יוצאת לגמלאות בימים אלו, על פועלה ונחישותה להנהיג את המקצוע לגבהים חדשים. יישר כוח! אני בטוחה שהיא תמשיך לתעל את היוזמה, המרץ והיכולות שלה באפיקים חשובים חדשים, ומאחלת לה הרבה בריאות ואושר בחיק משפחתה.

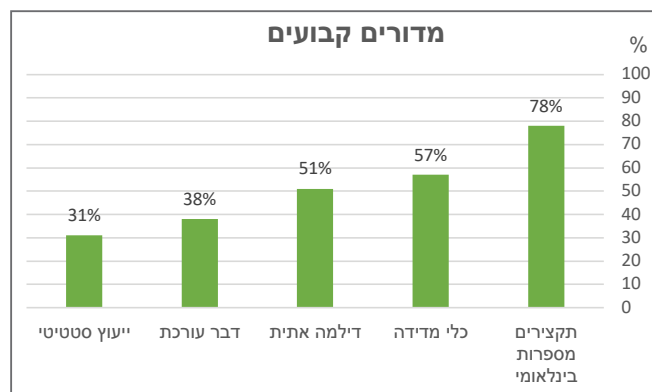
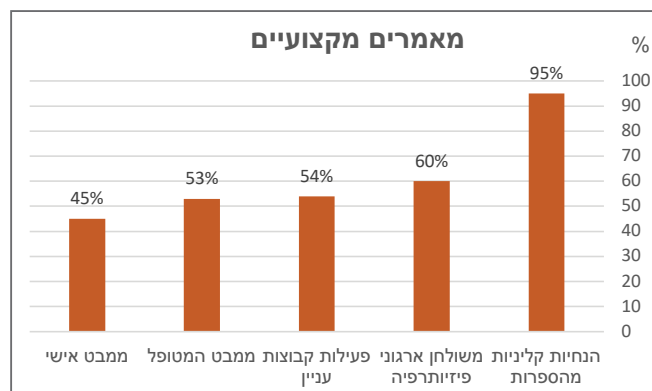
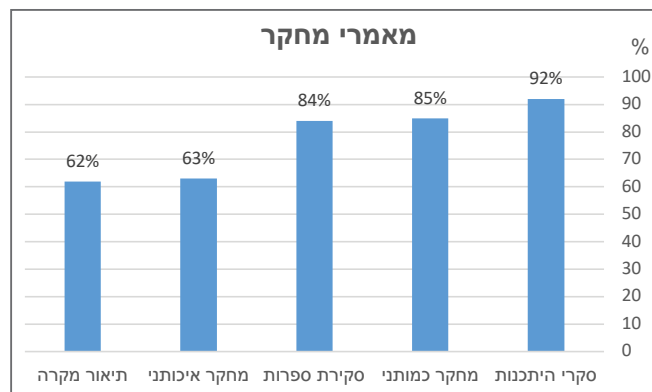
המדורים הקבועים בכתב העת (הקטגוריה השלישית) זכו להערכה הנמוכה ביותר. כפי שציינתי בדבר העורכת של הגיליון הקודם, בתחתית נמצא המדור "דבר העורכת", ובצמידות לו המדור "ייעוץ סטטיסטי". למותר לציין שגם בעניין זה אני חולקת על רוב הקוראים, ובהתאם לביטוי I have the power - כל עוד אני העורכת, המדורים יישאר במקומם.

העדפת סוגים מסוימים של מאמרים על ידי הקוראים יכולה לכוון אותנו לפעולות אופרטיביות שישפרו את עניין הקוראים בכתב העת. בשבועות הקרובים נוציא קול קורא למאמרים בתחומים ספציפיים כדי שנוכל להעשיר את כתב העת בתחומים הרלוונטיים לקוראים. אני קוראת בזאת לחברים שמעוניינים לקחת על עצמם כתיבת מאמרים לפנות אלי ישירות ולהיעזר בי ככל הנדרש.

הפתעות ו/או אכזבות

כבר לפני שנים רבות הבנתי שהלמידה החשובה ביותר מתרחשת כתוצאה מהפתעות (לפעמים המילה 'הפתעות' משמשת רק כתחליף למילה 'אכזבות'). הסקר כלל שתי שאלות כלליות שנועדו לבחון באיזו מידה הקוראים משתמשים בכתב העת הישראלי בהשוואה לכתבי עת מן הספרות העולמית שאינם בעברית (ראה גרפים 3 ו-4).

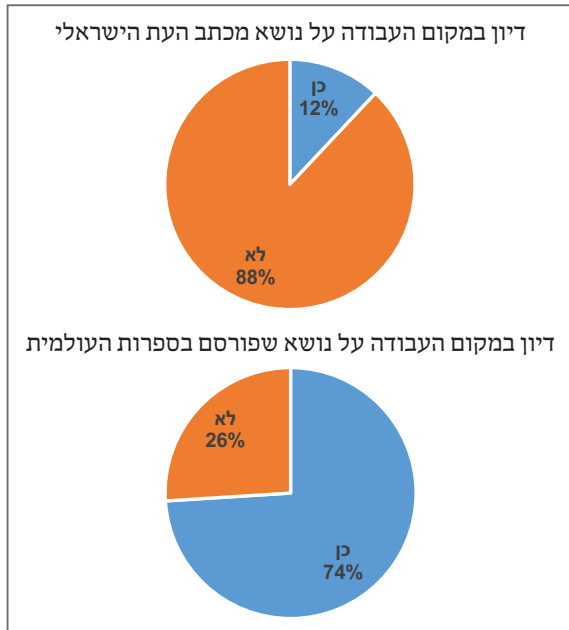
גרף 2: שיעור המשיבים שהצהירו כי העניין שלהם במאמרים השונים גבוה או גבוה מאוד

הגרפים מראים בבירור כי המאמרים המעניינים ביותר את הקוראים הם מאמרי מחקר. מעניין שבקטגוריה זו, שני סוגי המאמרים שזכו לניקוד הנמוך באופן יחסי הם תיאורי מקרה

התמונה. פרסום סוגי המאמרים שזוהו כמעניינים את הציבור היא צעד אחד לפתרון הבעיה. אבל זו תשובה חלקית בלבד!

גרף 4: דיון במאמרים שהתפרסמו בכתב העת הישראלי לעומת מאמרים שהתפרסמו בכתבי עת בינלאומיים

במקום שאמשיך להתחבט ביני לביני לגבי הגורמים לרמת העניין בכתב העת הישראלי, וכיצד ניתן לשנות אותה, אני קוראת עכשיו לכל אחד מכם (דהיינו לאלו שקראו את דבר העורכת עד תומו) לכתוב לי ישירות (למייל שמופיע למטה) מה לדעתכם עשוי לשנות את התמונה.

יתרה מכך, אשמח אם נושא זה יועלה לדיון בפגישות הצוות במקומות העבודה. אני מבטיחה אוזן קשבת לכל משוב.

הרבה בריאות לכולנו, בברכה,

יוכבד (יוכי) לויפר

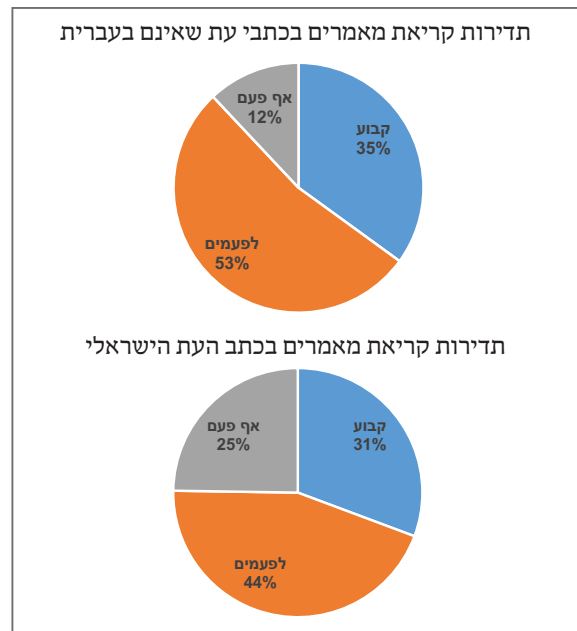
yochy.laufer@gmail.com

עורכת כתב העת לקידום הפיזיותרפיה

פרופ' (אמריטוס), החוג לפיזיותרפיה, אוניברסיטת חיפה

התשובות מעידות באופן חד משמעי כי כמאמר חז"ל: "אין נביא בעירו". כך, למשל, 35% מן המשיבים מעידים כי הם קוראים בקביעות מאמרים מן הספרות הבינלאומית, אבל רק 12% קוראים בקביעות מאמרים בכתב העת הישראלי. בעוד 12% בלבד מן המשיבים אמרו כי הם אינם קוראים אף פעם מאמרים מהספרות הבינלאומית, 25% אמרו כי אינם מעיינים אף פעם בכתב העת שלנו!

גרף 3: מידת הקריאה של מאמרים בכתב העת הישראלי לעומת כתבי עת בינלאומיים

מה שהצליח להדהים אותי עוד יותר הוא שרק 12% השיבו כי במקום העבודה שלהם מתקיים דיון על מאמרים שפורסמו בעיתון הישראלי, בעוד 74% השיבו כי הם מקיימים דיונים על מאמרים שפורסמו בספרות הבינלאומית!!

כעורכת כתב העת, נתונים אלו קשים במיוחד לעיכול!

אפשר לנסות לתרץ! בכתבי העת הבינלאומיים ישנו מגוון רב יותר של מאמרים, לחוקרים המפרסמים בכתבי העת הבינלאומיים יש תמריץ לפרסם בהם, מדגם המשיבים לסקר אינו מייצג את כלל הפיזיותרפיסטים, ועוד, ועוד. אבל חשוב יותר להבין מדוע זה כך, ומה אפשר לעשות כדי לשנות את